

NOBELPRISET I FRED 2004

Wangari Maathai

"för hennes insatser för hållbar utveckling, demokrati och fred"

Wangari Maathai var den första kvinnan i öst- och Centralafrika som doktorerade och utnämndes till professor.



* 1 april 1940 i Nyeri, Kenya

† 25 september 2011 i Nairobi, Kenya



En stor skog står i brand. Alla djuren flyr och betraktar lågorna som slukar deras hem. Alla, utom en kolibri. Den flyger till närmaste sjö och hämtar en droppe vatten som den släpper över elden. Sedan en droppe till, och en till. De andra djuren hånar fågeln. "Hur ska du kunna släcka elden, du som är så liten?". Men kolibrin fortsätter. "Jag gör så gott jag kan", svarar den. Sagan om kolibrin var Wangari Maathais inspiration. "Jag ska vara som kolibrin, jag ska göra det bästa jag kan".

I slutet av 1970-talet grundade Maathai organisationen Green Belt Movement i protest mot den stora avskogningen i Kenya. Skövlingen av skog medför stora problem, inte minst för kvinnor på landsbygden, vilka är de som av tradition utför hushållsarbetet. Det blir längre att gå för att hitta ved och vatten, samtidigt som jorderosionen leder till matbrist och undernäring. Green Belt Movements svar på problemet var att plantera nya träd. På Världsmiljödagen, 5 juni 1977, planterade Maathai symboliskt nio träd. Det blev starten för Green Belt Movements arbete. Fram till idag har organisationen planterat över 40 miljoner träd.

Organisationen blev en succé. För varje träd som överlevde längre än tre månader delades en liten ersättning ut. Tiotusentals slöt upp, framför allt kvinnor, och rörelsen spred sig till andra

afrikanska länder och även utanför Afrikas gränser.

Men Maathais arbete har inte enbart handlat om trädplantering. Genom sin organisation har hon tagit ställning för kvinnors rättigheter och för demokrati. Hon stoppade bland annat byggandet av en stor skyskrapa i ett grönområde i huvudstaden Nairobi och har hungerstrejkat till stöd för politiska fångar. Hon har mött motstånd och har utsatts för trakasserier och hot. Vid flera tillfällen har hon suttit i fängelse.

2003, när Kenya fick en ny president, släpptes Maathai in i regeringen, som landets vice miljöminister. Då fick hon beskedet om att hon som första kvinna från Afrika tilldelats Nobels fredspris, på en dålig mobiltelefonlinje. I motiveringen framhöll den norska Nobelkommittén sambandet mellan fred och god livsmiljö och priset till Maathai är det första som betonar miljöarbetets betydelse för att förebygga konflikter och trygga säkerheten i världen.